

**Naul Erwen nga Pol Muli tevi
TIMOTI
Batu nale nga mivsivseni lut
nga parmeteni naul ngel
puto suri**

Nanu nga milep nga Pol muspe suri renga naul erwen nga muli tevi selen Timoti evi nga Pol mimrreni Timoti nosurien sen piterter ko puloli majingen sen pumomsawos, ko nga sete pimtutue jinibb. Ko Pol owra Timoti puruj ngasue murrun nga nir sopor marok-loli nga marok-palpal suri nale, ko owra Timoti pivijuri sel nga mirres nga milesi Pol muwlu rengen.

Pol owra erres tevi Timoti

¹ Inu Pol nuvi aposol se Iesu Kristo suri marongen se Atua, nga bowra tweni nospen nga mirres ne mauren nga mivi se nir nga markorti pa tevi Iesu Kristo.

² Nuwrai “erres” tevi nik, Timoti, natuk nga memrrenim milep. Ngel evi loten suk, nga merrenien, netlasien ko demat se Atua Tata ko Iesu Kristo Numal se kerr piptevim.

Pol erij nga pususture norrormien se Timoti

³ Nuwra “erres” tevi Atua. Nomok-majing sen nga nolok sete obbujbbuj, erpe birterawarreng suk nir ne tuwi marok-loli. Ko natmirin ko natmupong, daron nga nomok-lot, tetajer

nomok-rrorrmī nik, ko nomok-wera “erres” tevi Atua surim.

⁴ Nomok-rrorrmī daron nga m̄elinglingim ko kumtengsik, ko numrreni lenglengen wor nga bevinuk ñelesim kele, nga puloli ñeir lenglengen luwi kele.

⁵ Ko nurrorrmī wose nosurien som nga sete mivi gerisen, nga musorsan kobbong tevi nosurien nga apu som leker Loes ko tasu som Iunis mortori. Ko nurongwose erres nga nik kele nalol ngok oto malum tevim.

⁶ Ko suri nanu ngok, nuwrai tevim nga dert-eren nga Atua m̄ilai tevim daron nga m̄elngi nevrek rengem, kopok-wuni suri ko wor, nga sete pian ngatan.

⁷ Suri Nem̄in nga Atua m̄ila tevi kerr, sete evi nga puloli rrapmetutue jinibb, ejki. Nem̄in ngok evi nga p̄ila derteren ko merrenien, ko nga puloli kerr rramrongwos rrapatur ore sev nga kerr kobbong rrammerreni.

⁸ Ko suri nanu ngok, nik sete kupmanun nga kupwera tweni nos̄pen se Numal se kerr. Ko sete kupmanune inu kele suri nga inu mean re naim ne nekaien suri numajing sen. Ko nik kupmarong ko wor nga jinibb parloli p̄isij tevim suri nos̄pen ngok, ko Atua puloli kuptur p̄iterter vajin.

⁹ Atua elai mauren tevi kerr, ko everuse kerr osuw nga rrapivi jinibb on sen tuwi jer pa, suri Iesu Kristo. Ko ni sete ololi erpok suri elesi majingen se kerr erres, ejki. Ololi erpok suri ni kobbong marongen sen ko merrenien sen.

¹⁰ Ko Iesu Kristo nga mokla mauren tevi kerr errmali vajin ji kerr. Ko ni eviseni merrenien se Atua, ko erevji pini pa derteren ne mijen, ko ololi mauren nga sete murongwos pusuw errmali vajin rengo nospen sen.

¹¹ Ko Atua okonik erpe aposol nga bowra tweni ko bevisviseni nospen sen nga mĩrres nen.

¹² Ko ngok evi batun nga marwirrek vini re naim ne nekaien ngel. Ko sete nurongwos bemanun, suri nurongwos pae jinibb nga mosuri osuw. Ko nurongwose erres nga ni orongwose pimetmete inu rengo nanu jikle nga ni mĩlengi pa re nevrek, pianan pijpari nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir.

¹³ Kuptori totkoni nale weretunen nga mevisviseni tevim. Ngok eviseni sel nga kupvijuri, rengo murrun ne nosurien ko merrenien nga rramok-korti tevi Iesu Kristo rengo.

¹⁴ Nanu nga marres pelak ngok nir, nga Iesu Kristo mĩlengi pa re nevrem, nik kuptori totkoni wor nir ko rengo derteren se Nemĩn On nga mĩlik pa re nolo kerr musuw.

Pol owra tweni murrun se Onesiporas

¹⁵ Erpe kurongwos pae osuw, selek nir nga iel Esia, tevi nuru nga Pukelas ko Emoienes, arwolu lingi pa inu osuw.

¹⁶ Ko ngel evi loten suk, nga Numal puloli pĩrres tevi metka se Onesiporas, suri womu ni okla lweni inu vavis le pa. Ko ni sete emanun nga inu mĩelik iel Rom re naim ne nekaien, ejki;

¹⁷ ko daron nga miplari iel, ko epejpej inu eterter, mianan ko eskai inu vajin.

¹⁸ Ko nulot nga Numal ñilai netlasien tevi renge nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir. Suri nik, Timoti, kurongwose erres ñelak ni ololi nanu elep nga marres tevik iak Epesas.

2

Jinibb ne nuval mawos se Iesu Kristo

¹ Ko natuk, kupterter renge merrenien nga mivi se kerr nga rramkorti tevi Iesu Kristo.

² Ko kuptori nevisvisenien nga kumrunge pa jik renge no delung nir. Ko kuplingi nale ngok nir renge nevre nir nga kurongwos nir murrur erres, ko nolom eterter renge nir nga parviter parvisviseni nir ñinij kele vajin renge nale ngok nir.

³ Nik kupmarong ko wor nga jinibb parloli ñisij tevim suri nale ngok. Ko kupirpe vajin jinibb ne nuval san nga ñirres se Iesu Kristo.

⁴ Re daron ne nuval, jinibb ne nuval sete orongwos pivel sarssarr pirpe lartul nga nuval mijki jir. Ni piplak ko wor ñiterter nga puloli nabur sen purnge ñirres rengen.

⁵ Ko jinibb nga mokwolu re woluen san sete orongwos putor sweri nowlin nga womujnen poro sete puosuri murrun mawos ne woluen nen.

⁶ Ko jinibb nga mokñelak milep renge orsel sen, erres ñelak nga ni ñiaani nanen nen pu-womu.

⁷ Kuprroormi nale rrongrrongvi suk ngok nir, ko Numal se kerr piviseni nik nga kuprongwose murrun p̄etp̄eti nen tweni mauren som.

Erres nik kuprroormi Iesu Kristo

⁸ Kuprroormi Iesu Kristo, nga mimaur luwi rengen mijen, ko nga mivi metka se Numal Devet san, erpe nga nomok-werwere pa rengen nosp̄en nga m̄irres.

⁹ Suri nosp̄en nga m̄irres ngok nga nomok-werwer e, ko jinibb arok-loli nomok-runge esij ko arkai totkoni inu e dil ngel nga mivi delrrurr, erpe nga marok-loli tevi jinibb san nga mokloli m̄isij. Ko nale se Atua ma sete arongwos parkai totkoni rengen dil san.

¹⁰ Ko ngok, nolok sete evitan rengen nanu nga marsij nir nga marloli tevik; ko nuṗlak nga ḃeskai sel nga Atua p̄ilai mauren tevi nir nga markorti tevi Iesu Kristo, nga paran para-korti kele rengen mauren ne nosr̄ovien rengen melrin nga sete mia-suw nabong spon.

¹¹ Ko ngel evi nosp̄en weretunen san: ‘Kerr erpe rramkorti ko pa tevi rengen mijen sen; ko niko, rrapa-korti kele vajin tevi rengen mauren sen.

¹² Poro nga rrapok-tur p̄iterter, ko rramrongwos rrapa-korti tevi rengen derteren nen se Numal. Ko poro rrapok-kerkeris nga rrapok-wera sete rramivi jinibb sen, ko ni kele orongwos pia-wera tweni nga ni sete evi Numal se kerr.

¹³ Ko poro kerr sete rraporti totkoni rijrijen se kerr, ko ni pia-tori totkoni wor

rijrijen sen ko tetajer, suri ni sete orongwos
 ƒirieni kele nale sen san.'

*Sel mawos nga musƒe suri nale weretunen se
 Atua*

¹⁴ Nik kopok-werai visviseni nale ngok ko tevi
 jinibb som nir. Ko nik kopok-rij ƒiterter tevi nir
 renge no Atua nga nir parlinglingi murrun ngel
 nga marok-lat suri nale kobbong. Murrun ngok
 ololi mauren se jinibb nga marok-runge evan esij
 kele wor elep.

¹⁵ Ko nik kuppelak ko wor pilep nga kupivi
 jinibb ne majingen nga Atua purnge ƒirres
 surim, ko kupivi jinibb nga sete pimanun renge
 majingen sen; ko kupivi jinibb nga mokvisviseni
 jinibb renge nale weretunen se Atua renge
 murrun nga musorsan m̄irres.

¹⁶ Sete kupruj mori nale ngok nir nga marij
 karkar tere Atua. Rijen nga mirpok okrevei
 tweni bbong jinibb ko nir, nga paran ngasu kele
 renge Atua.

¹⁷ Rijen se jinibb nga marirpok erpe bolkar san
 nga sete murongwos ƒirres luwi kele. Tetajer
 okkar elep nga pulokloksi ƒelan. Ko nale se nuru
 Aemenaēas ko Paelitas erpok.

¹⁸ Nuru ngok ortor jabble pa sel suri nale
 weretunen, ko nuru orok-lokloksi kele murrun
 ne nosurien se kalesia sopor. Suri nuru orok-
 werai nga meraien ne mijen eplari jile pa osuw,
 ko niko, daron nga kerr rrammij, ko nibe kerr
 sete mara-maur luwi.

¹⁹ Ko batu nale nga m̄iterter nga Atua m̄ilngi
 pa sete orongwos putoto, ko nale nga muto
 renge batu nale ngok owrai erpel: 'Numal Atua

orongwos pae jinibb sen nir osuw'. Ko nale m̃inij san kele renge Naul On owrai erpel kele, 'Ko si nga muwra ni evi jinibb se Atua p̃ilngilngi ko wor murrun nga sete marsorsan m̃irres.'

²⁰ Renge naim se jinibb nga joron milep, narov lele arto rengen. Sopor armajinge renge nanu nga marerr m̃irres, ko sopor arsavi renge duru nai, rrek armajing nir renge dan kobbong. Sopor arivi nga parlingi nanen renger daron ne nabong nga milep, ko sopor arivi nga marlingi nanen renger nabong jijle kobbong.

²¹ Ko poro jinibb san puloli ni puwokwok renge nanu nga marsij ngok nir ko puon p̃irres, ko ni pia-irpe vajin narov ngok nga numal sen purongwos pia-rrul totkoni renge nabong nga milep. Ko m̃ernen elik metmet vajin nga pia-loli majingen jijle nga m̃irres.

Jinibb ne majingen se Atua nga Atua murnge m̃irres rengen

²² Kupruj ngasue murru lenglengen se m̃elakel nir nga marmerreni sev nga marsij nir.

Ko kupp̃elak tweni murrun nga musorsan m̃irres, nosurien, merrenien, ko demat, tevi nir nga norrorrmien ser muwokwok m̃irres, ko marok-verus van ji Atua tetajer.

²³ Ko kupan ngasu renge laten se nir nga marlengleng, suri nik kurongwos pae nga murrun ngok orongwos pivesi balpalen kobbong.

²⁴ Ko jinibb ne majingen se Numal sete pivi jinibb ne balpalen. Ni pivi wor jinibb ne nevisvisenien, ko norrorrmien sen pimalum, ko nolon pipriv tevi jinibb totoklai.

²⁵ Ko ni purongwos piviseni lilane nir nga marok-tere ni, renge murrun nga mumolmol kobbong. Ko rrek Atua ko puloli nolor pulululwi nga puloli parini parongwose weretunen nen vajin.

²⁶ Ko norrorrmien nga m̄irres pijpari vajin batur, ko parwolu lingi never nga Demij m̄ilngi, nga m̄ilair rengen nga puloli parvijuri norrorrmien sen.

3

Murru jinibb renge daron ne nabong nga vitu

¹ Nik kuprongwose wor nanu ngel: nga mauren ne iel ngatan pivini p̄iterter pilep re daron ne nabong nga vitu.

² Jinibb parrormi lweni nir kobbong, ko parmerreni nevöt pilep. Nir parij melmelas, ko norrorrmien ser pian mare p̄elak, ko parij p̄isij tevi jinibb nir, ko sete mara-osuri tata ser ko tasu ser. Ko sete mara-wera “erres” tevi seler renge nanu san, ko sete mara-rongwos parrormi Atua.

³ Parivi jinibb nga parloli terter nanu tevi jinibb m̄inij nir nga sete parunge p̄isij ren, ko parongwos parllokloksi nise jinibb m̄inij. Parivi kele jinibb nga marok-verver ko marerri lenglengen. Ko nir parungasi sev nga m̄irres.

⁴ Parivi jinibb nga parllokloksi seler nir nga sete parosurir, ko sete partotrong suri sev nga parloli, ko norrorrmien ser pian mare p̄elak. Parivi jinibb nga parmerreni nanu nga parunge p̄irres ren, easi nga parmerreni Atua.

⁵ Renge no jinibb nir, nir parok-loli nga parvijuri murrun se kalesia nir, ko sete parmerreni

derteren se Atua ĩrieni norrorrmien ser nga marsij. Sete kupruj mori rragrrag jinibb nga marirpok.

⁶ Nir sopor arokan loloim nga parkerkerasi nesevin nir nga batur marjiekie ko marok-likto suri nololien ser, ko norrorrmien lele nga marsij marok-revei totkonir.

⁷ Nesevin ngok nir tetajer arok-merreni jinibb pivisvisenir, ko sete arongwos partor sweri weretunen nabong san.

⁸ Nir ngok artere nale weretunen, erpe tuwi laru nga morongrongwos ngok nuru, Janes ko Jabres, ortere Moses. Jinibb nga marirpok nir, norrorrmien ser sete osorsan, ko murrun ne nosurien ser evi gerisen kobbong.

⁹ Ko majingen ser sete mia-to mia-periv, suri jinibb jikle para-lesi murru lenglengen ser, pirpe nir nga tuwi marlesi murru lenglengen se nuru ngok.

Kupvijuri ko wor murrun suk

¹⁰ Ko nik, Timoti, kuvijuri pa nevisvisenien suk, murrun suk, ko sev nga inu m̃elngi nolok rengen, ko murruk ne nosurien, ko nolok nga mipriv, ko merrenien suk, ko murruk nga nomok-rrul totkoni majingen puto ĩiterter pij-pari bongsi majingen nen.

¹¹ Ko nik kulesi pa nga jinibb marok-oji ĩelak inu, ko marloli nibek murnge m̃isij. Nik kurongwos pae sev nga mutur sweri inu Antiok ko Ikoniam ko Listra, nga jinibb marok-oji inu, ko marok-loli m̃isij ĩelak tevik. Ko Numal elai tweni inu re nanu ngok nir.

¹² Ko si nga marmerreni parmaur korti tevi Iesu Kristo renge mauren nga musorsan mĩrres, nir ngok kele ko para-ojir ko para-loli pĩsij tevir pĩrpok kele.

¹³ Ko jinibb nga marsij ko jinibb ne gerisen nir partajer malum ko parkerkeris malum tevi jinibb nir, ko nir kele vajin parongwos parosuri nale gerisen ser.

¹⁴ Ko nik ma kuptori totkoni nanu nga namvisviseni tevim tuwi, ko nga kumosuri pa mĩrres musuw, suri nik kurongwose erres murrun se kem nga namvisviseni nik e.

¹⁵ Ko nik kurongwos pae daron nga kumivi bipi mivini mijpari lelingenok, nga kurongwose erres nale ne Naul On. Nale nen orongwos puloli kuprongwos pĩrres renge sel nen nga Atua purongwos pĩla mauren tevi nir rengen. Ko sel nen evi nga parosuri Iesu Kristo.

¹⁶ Ko nale jile renge Naul On arpelari ji Atua, ko erres nga pivisviseni jinibb, ko puwrai tweni gerisen sen poro putoe; ko erres nga pĩete murrulenglengen, ko pivisviseni jinibb nir renge murrun nga musorsan mĩrres.

¹⁷ Atua elai nale ngok nir nga puloli jinibb sen nir norongwosien ser pilep jĩle ko nga partiriv terai vajin majingen jĩle nga marres.

4

Kuptori totkoni ko wor nale se Atua

¹ Renge no Atua ko renge no Iesu Kristo, nga pia-wer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb jĩle nir, nir nga marmaur, ko nir nga marmij pa, inu

nuwrai nale nga m̄iterter ngel tevim. Suri nga Iesu Kristo pia-luwi kele vini, ko suri batun vanu sen nga pia-rremali vajin, inu nuwrai eterter tevim:

² Kupwerai tweni ko wor nale sen. Poro parmerreni parunge rreknga ejki, ko erres kob-bong. Tetajer nik kupterter nga kupwerai tweni. Kuprevei jinibb nga parosuri Kristo, ko kuprij p̄iterter tevir nga sete parloli karkar nanu, ko kuploli norrorrmien ser parterter. Kuploli nolom pipriv nga kupvisviseni nir p̄irres.

³ Suri daron pia-vini nga jinibb sete parmerreni parunge nale nga mivi nale weretunen, ko parvijuri lweni nir kobbong norrorrmien ser, ko paran parpej jinibb nevisvisenien pilep nga parongwos parwerai nale sev nga nir kobbong parmerreni parunge.

⁴ Ko nir partur telure nale weretunen ngok, ko paran ngasu ko parunge tutunmasa nawon kobbong nir.

⁵ Ko nik kupmetmet ko wor p̄irres renge sev nga marinuk jim, nga kupvijuri sel nga musorsan. Ko poro nga parloli p̄isij tevim, ko nik kuploli wor norrorrmien som p̄iterter ko pipriv. Nik kuploli ko wor nga kupwerai tweni nosp̄en nga m̄irres se Kristo, ko kuploli p̄etp̄eti majingen ngok nga Atua m̄ilai tevim.

Mauren se Pol otomori pusuw

⁶ Ko inu, daron suk evini pa nga belinglingi mauren suk; partor pinik suri nuvi jinibb se Atua.

⁷ Nuṗlak pa elep renge woluen, nuwlu nunsi ṗetṗeti lat ne woluen nen, ko nurrul totkoni nosurien suk tetajer.

⁸ Ko nowli jinibb nga mokasasi renge woluen oto metmet pa teraik nga bean belai. Nowlin ngok Numal pia-lai tevik renge nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir. Numal osorsan erres, ko ni pia-lai nowlik ngok tevik suri inu mauren suk osorsan erres. Ko sete inu kis kobbong, ko tevi kele nir jijle nga marok-tiriv kele tevi merrenien daron nga ni pia-rremali luwi e.

Pol elai nosṗen tevi selen nir

⁹ Inu numrreni nga kupsaro pingavil nga kupini kuplesi inu.

¹⁰ Suri Demas emrreni ṗelak mauren ne iel ngatan, ko owlu lingk pa evan Tesalonaeka e. Ko Kreseus kele evan pa Galesia e, ko Taetas kele evan pa Dalmatia e.

¹¹ Ko Luk kobbong elik tevik lelingenok. Ko erres ma kupan kuplesi Mak nga ni piptevim; suri ni okpitevik erres renge majingen.

¹² Ko nukoni pa Tikikas evan Epesas pae.

¹³ Daron nga kupini e, ko erres kuplai sunsun ne melas suk tevim nga ṗelngi tweni mijpon jer Troas, renge naim se Kapas. Ko erres kuplai kele naul suk nir parini, o ko womujnen renge naul ngok nir, kuplai kele naul ngok nga marmajing nir renge nevlu nanani.

¹⁴ Morok Aleksanta nga mivi jinibb nga mok-majing delrrurr nir olokloksi inu elep. Ko Numal pia-kele lweni sev nga muloli ngok.

¹⁵ Ko nik kele kupmetmet renge ni, suri etre nale se kerr eterter.

¹⁶ Ko womujnen daron nga mean loloim re kot iel Rom nga bowrai tweni nale suk, sete san erij suk. Nir jijle arwolu lingkik. Ngel evi loten suk, nga Atua sete putor vitrangir suri.

¹⁷ Ko Numal ma elik tevi inu, ko elai derteren tevik, niko ololi nurongwos bowrai tweni p̄etp̄eti nale sen, ko jinibb ne vare p̄etp̄eti nir parunge. Ko otomori jer parlingi inu van re mijen, ko Atua ela tweni inu.

¹⁸ Ko Numal ngok pia-lai tweni inu renge nanu jijle nga marsij, ko pia-te kai inu p̄irres van renge batun vanu sen ne melrin. Ko rrapok-susi nisen pian mare tetajer pijpari tuwi ngok vini. Pirpok ko.

Bongsi nale se Pol

¹⁹ Kupwera “erres” suk tevi Akwila ko nesen sen Prisila, ko tevi kele metka se Onesiporas.

²⁰ Erastas elik jer iak Korin; ko daron nga m̄elinglingi iak Maelitas, nulinglingi Tropimas elik jer iak, suri ni emsi.

²¹ Inu numrreni nga kupsaro pingavil nga kupini kuplesi inu puwomu, ko daron ne melas pia-vini. Iupulas, Putens ko Linas, tevi joji kerr Klotia, ko tevi tasi kerr ko joji kerr nga iel jijle nir, arwerai “erres” tevim.

²² Ko ngel evi loten suk, nga Numal piptevi nik renge norrormien som. Ko merrenien sen piptevi kami jijle. Nuwra “Remsom”.

Naul On Nga Mimerr Uripiv
The New Testament in the Uripiv language of
Vanuatu

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators

Language: Uripiv (Uripiv-Wala-Rano-Atchin)

Dialect: Uripiv

Translation by: WBT

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

96303ce7-aa0a-513c-862d-415957a542e1